

بررسی رابطه بین انگیزه‌های تحصیلی و امید به آینده با آمادگی برای خودراهبری در یادگیری در بین دانشجویان دندانپزشکی دانشگاه آزاد اصفهان و علوم پزشکی اصفهان

امین قائنی حصارویی^۱، محمدعلی نادى^{۲*}، آرش قدوسی^۳

^۱ دانشکده دندانپزشکی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران.

^۲ مرکز تحقیقات سلامت جامعه، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران.

^۳ متخصص پزشکی قانونی، مرکز تحقیقات سلامت جامعه، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران.

چکیده

مشخصات مقاله

تاریخچه مقاله:

دریافت: ۱۳۹۷/۰۷/۱۷

پذیرش: ۱۳۹۸/۰۸/۲۲

چاپ: ۱۳۹۸/۰۶/۳۱

نویسنده مسوول:

محمد علی نادى، مرکز تحقیقات سلامت جامعه، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران
ایمیل: mnadi@khuif.ac.ir

زمینه و هدف: انگیزه‌های تحصیلی در یادگیری خود راهبر نقش به سزایی دارد و چیزی است که به یادگیرنده انرژی می‌دهد و فعالیت‌های او را هدایت می‌کند. بنابراین هدف این پژوهش بررسی رابطه بین انگیزه‌های تحصیلی و امید به آینده با آمادگی برای خودراهبری در بین دانشجویان دندان پزشکی علوم پزشکی اصفهان و دانشگاه آزاد اصفهان بود.

روش بررسی: روش انجام این پژوهش توصیفی و از نوع همبستگی بود. جامعه آماری مورد مطالعه دانشجویان دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی و دانشگاه آزاد اصفهان (واحد خوراسگان) بودند که با استفاده از جدول کرجسی و مورگان حجم نمونه آماری ۲۶۵ نفر تعیین شد. ابزار گردآوری اطلاعات، این پژوهش شامل پرسشنامه‌های جمعیت شناختی، گرایش به امیدواری بزرگسالی، انگیزش تحصیلی و آمادگی برای خودراهبری در یادگیری از بود و توسط شرکت‌کنندگان تکمیل گردید. به منظور تجزیه و تحلیل اطلاعات از نرم‌افزار SPSS نسخه ۱۶ و آزمون‌های همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه به روش گام به گام استفاده شد.

یافته ها: یافته‌های این مطالعه نشان داد بین انگیزه‌های تحصیلی و امید به آینده ($P < 0/001$)، انگیزه‌های تحصیلی و آمادگی برای خودراهبری در یادگیری ($P < 0/001$) و بین امید به آینده و آمادگی برای خودراهبری در یادگیری ($P < 0/001$) رابطه مثبت و معنادار وجود دارد.

نتیجه گیری: نتایج حاکی از رابطه مثبت و معنادار بین انگیزه‌های تحصیلی با امید به آینده و آمادگی برای خودراهبری در یادگیری بود. با استفاده از نتایج این پژوهش، برنامه‌ریزان آموزش دندانپزشکی و اساتید می‌توانند موجبات ارتقای کیفی آموزش دندانپزشکی را به عنوان گامی در راستای توسعه آموزشی فراهم آورند.

واژگان کلیدی: امید به آینده، انگیزه‌ی تحصیلی، آمادگی برای یادگیری خودراهبر، دانشجوی دندانپزشکی

مقدمه

تنظیم اهداف، شناسایی منابع مادی و انسانی برای یادگیری، انتخاب و اجرای راهبردهای مناسب یادگیری و ارزیابی نتایج یادگیری خود می‌پردازند (۴). جان دیویی هشدار می‌دهد که معلم باید راهنمای فراگیران باشد اما نباید در فرایند یادگیری دخالت نموده یا آن را کنترل نماید (۵)؛ به منظور استفاده از روش‌های خود راهبر در آموزش، باید میزان آمادگی فراگیران برای خود راهبری در یادگیری سنجیده شود (۶). آمادگی فراگیر برای یادگیری خودراهبر به عنوان میزان برخورداری از نگرش‌ها، توانایی‌های فردی و ویژگی‌های شخصیتی لازم جهت خودراهبری در یادگیری است (۷). خودراهبری در یادگیری مبنای کلیه یادگیری‌های فرد را تشکیل می‌دهد، اما اثربخشی یادگیری منوط به انگیزش فرد است؛ ت. انگیزش تحصیلی یعنی تمایل فراگیر به آن که تکلیفی را در قلمرو خاصی به خوبی انجام دهد و عملکردش را به طور خودجوش مورد ارزشیابی قرار دهد؛ اغلب رفتارهایی که انگیزش تحصیلی را نشان می‌دهند عبارتند از پافشاری برانجام

لازمه موفقیت در عرصه‌ی یادگیری‌های دانشگاهی و سازمانی، به‌روز بودن دانش و مهارت‌ها و خودراهبر بودن فراگیر است (۱)؛ همچنین ویژگی محیط‌های یادگیری در عصر جدید، مستقل و فعال بودن دانشجو می‌باشد که بر این اساس، خودراهبری یادگیری یکی از عوامل مهم و اساسی در موفقیت دانشجویان محسوب می‌شود (۲). همچنین یادگیری خودراهبر فرآیندی است که در آن یادگیرندگان مسؤلیت برنامه‌ریزی، اجرا و ارزشیابی یادگیری خود را برعهده دارند و به طور مستقل به منظور نیل به اهداف یادگیری کار و فعالیت می‌کنند. از جمله مزایای یادگیری خود راهبر، افزایش قدرت انتخاب، اعتماد به نفس، استقلال، انگیزش، استفاده مؤثر از اطلاعات و توسعه مهارت‌های یادگیری مادام العمر است (۳). به عبارت دیگر خودراهبری فرآیندی است که در آن فراگیران به تشخیص نیازها،

از طرفی نیز یوسفی و گردان شکن، بیان کردند که رابطه مثبت و معنادار بین انگیزش تحصیلی و یادگیری خودراهبر وجود دارد (۸)؛ پژوهش خطیب زنجانی و همکاران نیز نشان داد، بین آمادگی خودراهبری یادگیری و پیشرفت تحصیلی دانشجویان رابطه معناداری برقرار است (۲). با توجه به این که مطالعات فوق الذکر در زمینه ارتباط بین امید، انگیزش تحصیلی و یادگیری خودراهبر انجام شده بود، اما در جستجوی منابع پژوهشی که بتواند نشان دهد رابطه ابعاد انگیزه‌های تحصیلی و امید به آینده با آمادگی برای خودراهبری در یادگیری را در بین دانشجویان دندان پزشکی دارد، یافت نشد؛ همچنین امید به آینده تأثیر بسیار زیادی بر ابعاد زندگی افراد و به ویژه دانشجویان دارد. هر چه این قشر امیدوارتر باشند تأثیر آن به صورت مستقیم و غیرمستقیم در جامعه و زندگی اجتماعی بیشتر مشاهده می‌گردد (۱۴)؛ با توجه به فوایدی که برای نتایج یادگیری خودراهبر مطرح است، و محیط‌های آموزشی و دانشگاه‌های علوم پزشکی بر اهمیت این نوع یادگیری تأکید می‌ورزند (۱۷)؛ و با عنایت به این مسئله که انگیزش در یادگیری خود راهبر نقش به‌سزایی دارد (۸)، و نیز اهمیت نقش باورهای امید و خوش بینی در پیامدهای روانی و تربیتی مانند انگیزش (۱۱)؛ هدف این مطالعه بررسی رابطه بین انگیزه‌های تحصیلی و امید به آینده با آمادگی برای خودراهبری در یادگیری در بین دانشجویان دندان پزشکی دانشگاه آزاد اصفهان و علوم پزشکی اصفهان تعیین گردید و دو فرضیه زیر آزموده شد: بین انگیزه‌های تحصیلی و امید به آینده با آمادگی برای خودراهبری در یادگیری در بین دانشجویان دندان پزشکی اصفهان رابطه معناداری وجود دارد.

ابعاد انگیزه‌های تحصیلی و امید به آینده توان پیش‌بینی آمادگی برای خودراهبری در یادگیری را در بین دانشجویان دندان پزشکی اصفهان را دارد.

روش بررسی

پژوهش حاضر یک پژوهش توصیفی و از نوع همبستگی است. جامعه‌ی آماری این پژوهش شامل ۱۰۴۲ نفر از دانشجویان دندان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان و دانشگاه آزاد اصفهان (واحد خوراسگان) بودند که با استفاده از جدول کرجسی و مورگان حجم نمونه آماری ۳۰۰ نفر تعیین شد که به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای انتخاب شدند؛ پژوهشگر طبق برنامه زمانی از قبل تعیین شده با مراجعه به دانشجویان دندان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان و دانشگاه آزاد اصفهان (واحد خوراسگان) و کسب موافقت آن‌ها برای شرکت در مطالعه‌ی در زمان و مکانی مناسب (اعم از محیط‌های موجود در دانشکده و کلاس درس) پرسشنامه‌ها را در اختیار آن‌ها قرار داد و پس از شرح روش پاسخگویی

تکالیف دشوار، سخت‌کوشی یا کوشش در جهت یادگیری در حد تسلط و انتخاب تکالیفی که به تلاش نیاز دارد (۸). وجود انگیزه در طی فرآیند یادگیری و آموزش منجر به تسهیل یادگیری، سهولت در برقراری ارتباط، کاهش اضطراب و ایجاد خلاقیت در یادگیری می‌شود (۹).

شواهد نشان می‌دهد انگیزه تحصیلی با برآیندهای آموزشی مختلفی از قبیل کنجکاوی، پشتکار، یادگیری و عملکرد بهتر مرتبط است (۱۰)؛ با مرور و بررسی مطالعات گذشته می‌توان گفت، از عواملی که نقش قابل توجهی در انگیزش تحصیلی دارد و به آن کم توجه شده امید و خوش بینی است (۱۱). امید و خوش بینی دو صفت شخصیتی شامل شناخت‌هایی هستند که باعث می‌شوند شخص انتظار داشته باشد نتایج مورد نظرش به احتمال زیاد در آینده رخ می‌دهند. این شناختها رفتارهای جهت‌گیری هدف را تحت تأثیر قرار می‌دهند و بر بهزیستی روان شناختی که شامل هیجانات مثبت و منفی هستند اثر می‌گذارند (۱۲).

اسنایدر و همکاران، امید را به عنوان حالت انگیزشی مثبتی می‌دانند که بر احساس موفقیت، به عنوان عامل فعال (انرژی و هدف‌گرایی) و مسیر (برنامه‌ریزی رسیدن به هدف) عمل می‌کند (۱۳). امید، انسان‌ها را در رسیدن به اهداف خود یاری می‌کند و (۱۴). برطرف کردن موانع و فراهم آوردن مقدمات، که از شرایط امیدواری است، نیاز به تفکر و اندیشه دارد تا به رفتاری هدفمند منتهی شود (۱۵). در حوزه آموزش پزشکی با توجه به تغییرات مداوم اطلاعات و اهمیت به روز بودن دانش در این عرصه، لزوم توجه به تربیت دانشجویانی که در طول تحصیل و پس از آن پیوسته در حال یادگیری باشند، ضروری است. مجهز بودن دانشجو به توانایی‌های یادگیری خودراهبر باعث مبدل شدن وی به یک یادگیرنده مادام‌العمر می‌شود و منجر به تربیت دانشجویانی می‌گردد که نیازهای یادگیری خود را تشخیص داده و به سمت برطرف کردن آن پیش روند. خود راهبری در یادگیری باعث می‌شود که دانشجویان موانع تحصیلی را به عنوان چالش در نظر بگیرند و برخورد موفقیت‌آمیزی با چالش‌ها داشته باشند و با توجه به این که انگیزش در یادگیری خود راهبر نقش بسزایی دارد و با عنایت به این مسئله که خودراهبر بودن دانشجویان، خود نوید بخش صلاحیت‌ها و ویژگی‌های خاص شناختی در آنهاست، بنابراین تلاش برای ارتقای انگیزش دانشجویان نوید بخش فراگیران مستقل با نظام آموزشی پیشرو خواهد بود. با توجه به اینکه دانشجویان جزو سرمایه‌های انسانی آموزش دیده بوده، آینده جامعه در دست آنهاست، میزان امیدواری و ناامیدی آنها برای پیشرفت و توسعه جامعه بسیار اهمیت دارد. کیافر و همکاران در مطالعه‌ای بیان کردند امید متغیری است که با انگیزش تحصیلی رابطه دارد (۱۱)؛ همچنین کدخدایی و کرمی، ضرورت تأکید بر ابعاد عاطفی و شناختی تحصیل مانند خوش‌بینی و معنای تحصیل را در بهبود انگیزش تحصیلی دانشجویان نشان دادند (۱۶)؛

قرار گرفت تا نظر خود را اعلام کنند. به منظور کسب اطمینان از روایی محتوایی، ابزار در اختیار ۱۰ تن از کارشناس مسلط به مسائل روانشناسی آموزش و یادگیری قرار گرفت تا روایی گویه‌ها تأیید گردد. جهت سنجش پایایی این پرسشنامه بدلیل اینکه پژوهشگر و همکاران در مطالعه قبلی خود تحت عنوان بررسی ویژگی‌های روانسنجی مقیاس یادگیری خود راهبر (۲۲) با استفاده از روش باز آزمایی ۰/۸۷ بدست آمده بود، در این پژوهش نیز به استناد مطالعه قبلی پژوهشگران از این مقیاس استفاده گردید.

پرسشنامه‌ها پس از جمع‌آوری، با کمک نرم افزار SPSS نسخه ۱۶ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. به این منظور از آزمون‌های همبستگی پیرسون و رگرسیون چندمتغیره با روش گام به گام استفاده شد و جهت سنجش نرمال بودن نمونه آماری آزمون کولموگوروف اسمیرنوف استفاده شد.

ملاحظات اخلاقی: قبل از شروع پژوهش نسبت به ثبت عنوان پژوهش مجوزهای لازم کسب گردید. این پژوهش با کد اخلاق IR.IAU.YAZD.REC.1397.32 ثبت شد. همچنین پژوهشگر در کسب رضایت آگاهانه شرکت کنندگان تلاش کرد. به این ترتیب که پس از ارائه توضیحات لازم، اهمیت و اهداف و فواید پژوهش به آنها توضیح داده شد. همچنین در مورد اینکه برای انصراف از شرکت در پژوهش آزاد هستند، نیز به آنها اطلاع رسانی شد.

یافته‌ها

با توجه به نمونه‌ی آماری ویژگی‌های جمعیت شناختی شرکت کنندگان و تجزیه و تحلیل توصیفی این متغیرها در جدول (۱) شرح داده شد. برای هر یک از متغیرهای اصلی پژوهش، آمار توصیفی شامل میانگین، انحراف معیار، حدود اطمینان مربوط به هر یک از این متغیرها بیان شد که در جدول ۲ ارائه گردیده است. یافته‌های ماتریس همبستگی پیرسون بین متغیرهای پژوهش در جدول ۳ نشان می‌دهد که ضریب همبستگی بین انگیزه‌های تحصیلی و امید به آینده با آمادگی برای خودراهبری در یادگیری در سطح اطمینان ۹۹ درصد معنادار است. یعنی بین انگیزه‌های تحصیلی و امید به آینده، بین انگیزه‌های تحصیلی و آمادگی برای خودراهبری در یادگیری رابطه معنادار و مثبت وجود دارد. همچنین بین امید به آینده و آمادگی برای خودراهبری در یادگیری رابطه معنادار و مثبت وجود دارد. بر اساس ضریب تعیین ۱۱/۲ درصد از واریانس انگیزه‌های تحصیلی توسط امید به آینده، ۲۷/۷ درصد از آن توسط آمادگی برای خودراهبری در یادگیری تبیین می‌گردد. همچنین ۲۰/۲ درصد از واریانس امید به آینده از طریق آمادگی برای خودراهبری در یادگیری تبیین می‌شود.

توسط پژوهشگر، مشارکت کنندگان در پژوهش بطور کاملاً آزادانه به پرسشنامه‌ها پاسخ دادند. در پایان ۲۶۵ پرسشنامه جمع‌آوری گردید. به این ترتیب نرخ پاسخگویی در این پژوهش ۸۸/۳۳ درصد بدست آمد.

جهت گردآوری داده‌ها از پرسشنامه‌های گرایش به امیدواری، انگیزش تحصیلی و آمادگی برای خودراهبری در یادگیری استفاده گردید. پرسشنامه گرایش به امیدواری اسنایدر با ۲۴ گویه به صورت ۶ گزینه‌ای با نمره گذاری بصورت طیف ۵ نقطه‌ای لیکرت به صورت کاملاً مخالفم تا کاملاً موافقم بود که البته در مورد گویه‌های شماره ۴، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۷، ۱۸ و ۲۳ این شیوه نمره گذاری معکوس گردید. دامنه‌ی امتیاز این پرسشنامه از ۲۴ تا ۱۲۰ بود. در پژوهش علی‌زاده اقدام (۱۳) با استفاده از نظر صاحب‌نظران این حوزه روایی صوری و محتوایی این مقیاس تأیید گردیده بود. برای سنجش پایایی گویه‌های این پرسشنامه از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد که نتایج آزمون پایایی با آلفای کرونباخ ۰/۸۳۴ نشان داد که پایایی گویه‌های متغیر امید به آینده در حد مطلوب است.

مقیاس انگیزش تحصیلی در سال ۱۹۹۲ توسط مک اینرنی و سینکلایر ساخته شد (۱۸) که دارای ۴۳ گویه ۵ گزینه‌ای است و چهار زیرمقیاس گرایش به کسب توانایی، گرایش به عملکرد، گرایش به هدف اجتماعی و گرایش به هدف بیرونی را می‌سنجد. هر یک از این زیرمقیاس‌ها به دو قسمت جزئی تقسیم شدند که گرایش به توانایی شامل انجام تکلیف و تلاش توسط گویه‌های ۱ تا ۱۱، عملکرد شامل رقابت و شهرت طلبی با گویه‌های ۱۲ تا ۲۳، هدف اجتماعی شامل وابستگی اجتماعی و نوع دوستی با گویه‌های ۲۴ تا ۳۱، هدف بیرونی شامل تشویق و جایزه که با گویه‌های ۳۲ تا ۴۳ سنجیده شده است. هر گویه بر اساس طیف لیکرت (کاملاً موافقم، موافقم، مطمئن نیستم، مخالفم، کاملاً مخالفم) نمره گذاری شد. روایی و پایایی این پرسشنامه توسط مک اینرنی و سینکلایر در استرالیا مورد بررسی و تأیید قرار گرفت (۱۹). در ایران نیز پایایی این پرسشنامه در مطالعه بهرامی و رضوان (۲۰) با استفاده از روش بازآزمایی ۰/۸ و در مطالعه گرشاسبی و همکاران (۲۱) با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۷ بدست آمد. پژوهشگر با استناد به این اعداد که مقادیر مطلوبی است از این پرسشنامه برای سنجش انگیزش تحصیلی استفاده نمود. مقیاس آمادگی برای خودراهبری در یادگیری توسط چنگ و همکاران در سال ۲۰۱۰ طراحی گردید (۱۸) و شامل ۲۰ گویه و چهار خرده‌مقیاس انگیزه یادگیری (۶ گویه)، برنامه‌ریزی و اجرا (۶ گویه)، خودنظارتی (۴ گویه) و ارتباط بین فردی (۴ گویه) می‌باشد. پاسخدهی این مقیاس بوسیله طیف ۵ درجه‌ای لیکرت بود که نمره ۱ شدت مخالفت و نمره ۵ شدت توافق را نشان می‌داد. جهت اطمینان از فهم گویه‌ها و تعیین روایی صوری، پرسشنامه در اختیار ۱۰ نفر از دانشجویان هم‌سان با گروه نمونه اصلی

جدول ۱: متغیرهای جمعیت شناختی شرکت کنندگان در پژوهش

متغیر	فراوانی	درصد
جنسیت	مرد	۱۱۸
	زن	۱۴۷
سن	۱۹ تا ۲۵ سال	۲۰۱
	۲۶ تا ۳۰ سال	۵۱
	۳۱ الی ۳۵	۷
	۳۶ سال و بالاتر	۶
وضعیت تاهل	مجرد	۲۲۶
	متاهل	۳۰
دانشگاه محل تحصیل	دانشگاه آزاد اصفهان (خوراسگان)	۱۷۸
	دانشگاه علوم پزشکی اصفهان	۷۸

جدول ۲: میانگین و انحراف معیار و حدود اطمینان برای متغیرهای اصلی پژوهش

متغیرهای اصلی پژوهش	انحراف معیار \pm میانگین	حدود اطمینان
انگیزه‌ی تحصیلی	۳/۴۱ \pm ۰/۵۷۹	۱/۴۴-۴/۹۵
امید به آینده	۳/۵۵ \pm ۰/۴۴۲	۲/۰۴-۴/۶۷
آمادگی برای خودراهبری در یادگیری	۳/۵۸ \pm ۰/۴۹۸	۱/۹۰-۵/۰۰

جدول ۳: ماتریس همبستگی پیرسون بین متغیرهای پژوهش

متغیرهای اصلی	انگیزه‌ی تحصیلی	امید به آینده	آمادگی برای خودراهبری در یادگیری
انگیزه‌ی تحصیلی	۱	۰/۳۳۶**	۰/۵۲۶**
امید به آینده		۱	۰/۴۵۰**
آمادگی برای خودراهبری در یادگیری			۱

**P < ۰.۰۱

جدول ۴: معناداری مدل رگرسیون (ANOVA)

مدل	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	آماره F	سطح معناداری
رگرسیون	۲۹/۳۰۶	۵	۵/۸۶۱	۴۱/۶۹۷	۰/۰۰۱
باقیمانده	۳۶/۲۶۶	۲۵۸	۰/۱۴۱		
کل	۶۵/۵۷۲	۲۶۳			

متغیر پیش بین: (عدد ثابت)، امید به آینده، گرایش به توانایی، گرایش به عملکرد، گرایش به هدف اجتماعی، گرایش به هدف بیرونی
متغیر وابسته: آمادگی برای خودراهبری در یادگیری

نتایج جدول ۵ نشان می‌دهد که ابعاد انگیزه‌های تحصیلی و امید به آینده ۷/۴۴٪ توانایی پیش‌بینی آمادگی برای خودراهبری در یادگیری را دارد.

جدول ۵: خلاصه مدل رگرسیون

مدل	ضریب همبستگی	مجذور ضریب همبستگی	انحراف معیار	تخمین خطای	آماره‌ها		
					آماره F	درجه آزادی ۱	درجه آزادی ۲
۱	۰/۶۶۹	۰/۴۴۷	۰/۸۰۳	۴۱/۶۹۷	۵	۲۸۵	۰/۰۰۱

جدول ۶: ضرایب مدل رگرسیون گام به گام

ضرایب غیراستاندارد	آماره همخطی	
	ضریب بتا	ضریب همخطی
ضریب ثابت	۱/۰۳۲	۰/۲۰۹
- گرایش به توانایی	۰/۳۵۴	۰/۰۴۸
- گرایش به عملکرد	۰/۰۰۵	۰/۰۴۸
- گرایش به هدف اجتماعی	۰/۱۰۵	۰/۰۴۴
- گرایش به هدف بیرونی	۰/۰۰۵	۰/۰۵۳
- امید به آینده	۰/۲۵۹	۰/۰۶۰

با این پژوهش همخوانی دارد. همچنین یافته‌های مطالعه کدخدایی و کرمی، در بهبود انگیزش تحصیلی دانشجویان با این پژوهش همخوانی دارد. وجه تشابه این مطالعات، رابطه همبستگی بین متغیرهای مشابه و تفاوت آن‌ها در نوع جامعه آماری و پرسشنامه‌ها است. در مطالعات فوق از مقیاس انگیزش تحصیلی والرند استفاده شده بود که با پرسشنامه‌ی استفاده شده در این مطالعه متفاوت است.

در مطالعه‌ی مولوی و همکاران میزان امید به آینده در انگیزه تحصیلی (۱۹)، در مطالعه‌ی ظهیری ناو و رجبی نیز رابطه‌ی مستقیم میزان امیدواری و انگیزه تحصیلی (۱۸) با پژوهش حاضر همخوانی دارد و می‌توان گفت این نتایج حاکی از آن است که اطمینان داشتن از آینده، از جمله امکان ادامه تحصیل و به دست آوردن جایگاه اجتماعی و اقتصادی مناسب در میزان انگیزه‌ی تحصیلی دانشجویان موثر است. در توجیه یافته‌های پژوهش حاضر می‌توان گفت اگرچه انگیزش، لازمه موفقیت در تمام طول دوران تحصیل است، اما در دوران آموزش دانشگاهی جایگاه دیگری دارد، چراکه دانش‌آموختگان آموزش عمومی که وارد دانشگاه می‌شوند و رشته‌ی مورد علاقه خود را

با توجه به نتایج جدول فوق، گرایش به توانایی، امید به آینده و گرایش به هدف اجتماعی به طرز معناداری توان پیش‌بینی متغیر وابسته آمادگی برای خودراهبری در یادگیری را دارند و معادله خط رگرسیون آن با ضرایب غیراستاندارد به صورت زیر می‌باشد.

آمادگی برای خودراهبری در یادگیری = گرایش به هدف اجتماعی ۰/۱۰۵ + امید به آینده ۰/۲۵۹ + گرایش به توانایی ۰/۳۵۴ + ۱/۰۳۲ (عدد ثابت)

بحث

یافته‌ها نشان می‌دهد که رابطه معناداری بین انگیزه‌های تحصیلی و امید به آینده با آمادگی برای خودراهبری در یادگیری وجود دارد. در این راستا پژوهشی که به طور مستقیم با این نتایج همخوان باشد یافت نشد، اما بر اساس ارتباط بین متغیرهای مورد بررسی، مطالعاتی وجود دارند که می‌توان نتایجی مشابه با مطالعه‌ی حاضر را از آن‌ها استنباط نمود. از جمله کایفر و همکاران در مطالعه‌ی نشان دادند امید متغیری است که با انگیزش تحصیلی رابطه دارد و در موقعیت‌های تحصیلی باید بر آن تاکید گردد به این ترتیب

داده‌های پژوهش به صورت خودگزارشی بود، از اینرو می‌بایست تفسیر نتایج با احتیاط انجام گیرد و جهت دستیابی به نتایج معتبرتر در شناسایی رابطه بین متغیرهای مورد مطالعه، انجام مطالعات جدید با رویکرد کیفی و با استفاده از روش‌هایی نظیر مصاحبه‌های عمیق و نیمه ساختار یافته پیشنهاد می‌شود. همچنین با عنایت به این اصل که در نهایت دندان‌پزشکان عضو تیم سلامت و درمان جامعه خواهند بود و نیاز است که پیوسته دانش خود را به روز نگاه دارند، پیشنهاد می‌شود پژوهشی جامع جهت شناخت عوامل انگیزشی و نگرش به آینده دانشجویان دندان‌پزشکی انجام شود تا با لحاظ کردن این عوامل در آموزش، علاوه بر افزایش یادگیری خودراهبر آنان در حین تحصیل، اشتیاق به فراگیری دانش روز را حتی بعد از تحصیل تا حدودی در آنان تضمین نمود.

نتیجه‌گیری

با توجه به رابطه مثبت و معنادار بین انگیزه‌های تحصیلی و امید به آینده با آمادگی برای خودراهبری در یادگیری ابعاد انگیزه‌های تحصیلی و امید به آینده قادر به پیش‌بینی آمادگی برای خودراهبری در یادگیری هستند. با استفاده از نتایج این پژوهش، برنامه‌ریزان آموزش دندان‌پزشکی و اساتید می‌توانند با شناسایی مفهوم انگیزش و آگاهی از انگیزه‌های مختلف و شناسایی ابعاد مختلف امید به آینده و تأثیر آنها بر خودراهبری در یادگیری دانشجویان دندان‌پزشکی، در طرح و اجرای برنامه‌های آموزشی از شیوه‌های آموزشی بهتر، مؤثرتر و با صرفه‌تر استفاده نمایند.

تقدیر و تشکر

این پژوهش که توسط معاونت پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان) تصویب و حمایت مالی شده است. لذا پژوهشگران بر خود لازم می‌دانند تا سپاس و قدردانی خود را از این معاونت و معاونت محترم پژوهشی دانشکده دندانپزشکی، دانشجویان رشته‌ی دندانپزشکی و تمام کسانی که در انجام این پژوهش همکاری داشتند، بعمل آورند.

References

- Ahanchian MR, Garavand H, Mohammadzadeghasr A, Hosseini SAA. Standardization of self-directed learning readiness scale for nursing and midwifery students. *Strides Dev Med Educ*. 2013;10(1):70-7.
- Khatib Zanjani N, Ajam A, Badnava S. Determining the Relationship Between Self-

دنبال می‌کنند از حداقل انگیزش تحصیلی برای پیشرفت برخوردار هستند، اما لازم است میزان این انگیزش به منظور استفاده بهتر از دوران آموزش دانشگاهی و رسیدن به نتایج مطلوب‌تر افزایش یابد (۲۳)؛ نگرش به آینده بر روی انگیزه دانشجویان در جهت گیری اهدافشان و همچنین عملکردشان موثر است (۲۴). به عبارتی افرادی که امید بالایی داشته باشند احساس می‌کنند بر رویدادهای شخصی زندگی خود کنترل دارند در نتیجه خود را موجودی فعال در نظر می‌گیرند که قادر به خود نظم‌دهی و تنظیم رفتار خود است و این حس پایه‌ای برای انگیزش، بهزیستی و دستاوردهای فردی در همه حیطه‌های زندگی ایجاد می‌کند (۱۱). وجود همبستگی نسبتاً بالا بین انگیزه‌های تحصیلی و آمادگی برای خودراهبری در بین دانشجویان دندان‌پزشکی اصفهان که از نتایج پژوهش حاضر بود، همخوانی با نتایج مطالعه یوسفی و گردان‌شکن، نشان می‌دهد، همچنین با نتایج پژوهش خطیب زنجانی و همکاران که نشان داد، بین آمادگی برای خودراهبری یادگیری و پیشرفت تحصیلی دانشجویان رابطه معنی داری برقرار است، همخوانی و همسویی دارد (۲). در تبیین این یافته مبنی بر همبستگی بین انگیزه‌های تحصیلی و آمادگی برای خودراهبری می‌توان گفت، علاقه و رغبت به یادگیری نیرو می‌بخشد و انگیزش مهم‌ترین شرط یادگیری خودراهبر است (۸).

نتایج مطالعه حاضر نشان داد، ابعاد انگیزه‌های تحصیلی و امید به آینده قادر به پیش‌بینی آمادگی برای خودراهبری در یادگیری است. در این راستا نتایج مطالعه‌ی نادری و همکاران تحت عنوان درک دانشجویان پزشکی و دندانپزشکی از یادگیری خودراهبر و رابطه آن با ویژگی‌های فردی، نشان داد که با استناد به نمرات علوم پایه و معدل پیشرفت تحصیلی دانشجویان، آمادگی آن‌ها برای خود راهبری را می‌توان پیش‌بینی کرد؛ به این ترتیب از لحاظ تعیین توان پیش‌بینی آمادگی برای خودراهبری در یادگیری براساس انگیزه‌های تحصیلی، با مطالعه‌ی حاضر مطابقت دارد.

از محدودیت‌های پژوهش حاضر می‌توان گفت از آنجا که این مطالعه به دانشجویان رشته‌ی دندان‌پزشکی اختصاص داشت لذا بایستی در تعمیم نتایج به سایر رشته‌ها و مقاطع تحصیلی احتیاط نمود. همچنین گردآوری

directed Learning Readiness and Acceptance of E-learning and Academic Achievement of Students. *IJN*. 2017;30(106): 22-11.

3. Nadi M, Moshfeghi N, Amini M. Exploratory Relationship between Epistemological Beliefs and Self-directed Learning among Nursing Students. *Iran J Med Educ*. 2018;18(4): 24-12.

4. Monroe KS. The relationship between

- assessment methods and self-directed learning readiness in medical education. *Int J Med Educ.* 2016;7:75-80.
5. Nadi M, Sajadian I. standardization of self directed learning reading scale on girls student of isfahan high schools. *J Educ Innov.* 2006;5(18):112-34.
6. Kazemi H, omidi najafabadi M. factors affecting self-directed learning readiness (SDLR) of agricultural students in science and research branch , islamic azad University, Tehran. *J Agr Educ Ext.* 2013;5(4):19-26.
7. Fisher MJ, King J. The self-directed learning readiness scale for nursing education revisited: A confirmatory factor analysis. *Nurse Educ Today.* 2010;30(1):44-8.
8. Yousefy A, Gordanshekan M. The Relationship between Self-directed Learning and School Motivation in Medical Students of Isfahan University of Medical Sciences. *Iran J Med Educ.* 2015;14(12):1066-73.
9. Pouladi S, Noroozi F. Designing and Assessment of the Psychometric Properties of Nursing and Midwifery Students' Motivation about Selection of Their Field of Study. *J Nurs Educ* 2017;6(1):41-8.
10. Yoshida M, Tanaka M, Mizuno K, Ishii A, Nozaki K, Urakawa A, et al. Factors influencing the academic motivation of individual college students. *Int J Neurosci.* 2008;118(10):1400-11.
11. Kiafar Ms, Kareshki H, Hashemi F. The Role of Hope Components And Optimism on Academic Motivation of Graduate Students of Ferdowsi University And Mashhad University of Medical Sciences. *IJME.* 2014;14(6):517-26.
12. Rand KL, Martin AD, Shea AM. Hope, but not optimism, predicts academic performance of law students beyond previous academic achievement. *J Res Pers* 2011;45(6):683-6.
13. Alizadeh Aghdam M. A Study of Hope in the Future among Students and its Affecting Factors. *J Appl Sociol* 2013;23(4):189-206.
14. Fouladian A. Analysis on life expectancy and the impact of social factors on it among the students of Islamic azad university Mashhad Branch. *J His Civ Jur.* 2016;9(38):137-59.
15. Amirhannejad aa, Sabagh s. The examination of the relationship between social alienation, economic poverty and beliefs with hope for the future in Students of Islamic Azad University of Marand. *JSR.* 2015;8(26):7-19.
16. Kadkhodaei MS, Karami Z. The Relationship between Optimism and Meaning of Education with Academic Motivation of Students. *Higher Educ Lett.* 2017;9(36):143-55.
17. Nadi MA, Yosefy A, Changiz T. Medical and Dentistry Students' Perceptions of Self directed Learning and its Relationship with Personal Traits. *Strides Dev Med Educ.* 2012;8(2):173-81.
18. Zahiri Nav B, Rajabi S. Investigating the relationship between a group of variables and decreasing the academic motivation of Persian language and literature students. *DER.* 2009;16(36):69-80.
19. Molavi P, Rostami Kh, Fadaei Naini A, Rasoolzadeh B. Investigating the Effective Factors on Reducing Academic Motivation of University Students of Science Of Ardabil Medicine. *MJIRI.* 2007;1(25):53-58.
20. Bahrami, F, Rezvan, Sh. The Relationship between Academic Achievement Motivation in Isfahan High School Male and Female Students and Their Educational Characteristics, *Educ Psychol Res.* 200; 2(6):61-72.
21. Garshasbi A, khorsand E, Taghizadeh A. The Effect of Self- Regulation Skills Training on Academic Achievement Motivation and Academic Performance of Nursing Students in English lesson. *Res Med Educ.* 2018; 10 (1) :9-1
22. Nadi MA, Fooladvand M. Psychometric Properties of the Self-Directed Learning Readiness Scale (SDLRS) by Cheng et al. in Nursing and Midwifery Students. *J Nurs Educ.* 2018;6(6):16-23.

23. Mohsenizadeh M, Kareshki H, Meshkin A, Soodmand P. Validation of Self-directed Learning Ability Scale for Nursing Student. *Educ Strategy Med Sci*. 2019; 12 (1) :23-28

24. Torkzade J, Keshavarzi F. Relationship

between Futurism and Educational Performance of students in Medical Sciences of Shiraz University: Mediation Role of Goal Orientation. *Res Med Educ*. 2016;7(4):3-12.

Ghaeni Hesaroyeh A , Nadi M A , Ghodousi A. The relationship between academic motivation and hope for the future with self-directed learning readiness among dental students of Isfahan Azad University and Isfahan Medical Sciences. *J Med Educ Dev*. 2019; 12 (34) :59-66